

II

(Akty o charakterze nieustawodawczym)

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE DELEGOWANE KOMISJI (UE) 2021/930

z dnia 1 marca 2021 r.

uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych określających charakter, skalę i długość okresu pogorszenia koniunktury gospodarczej, o których mowa w art. 181 ust. 1 lit. b) oraz art. 182 ust. 1 lit. b) tego rozporządzenia

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012⁽¹⁾, w szczególności jego art. 181 ust. 3 akapit trzeci oraz art. 182 ust. 4 akapit trzeci,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Na podstawie art. 181 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 575/2013 instytucje – przy przeprowadzaniu kwantyfikacji parametrów ryzyka związanego z poszczególnymi klasami lub pulami ratingowymi – mają obowiązek stosowania własnych oszacowań LGD właściwych dla pogorszenia koniunktury gospodarczej, jeśli te szacunki są ostrożniejsze niż długoterminowa średnia. Podobnie na podstawie art. 182 ust. 1 lit. b) tego rozporządzenia instytucje zobowiązane są do stosowania własnych oszacowań współczynników konwersji (CF) właściwych dla pogorszenia koniunktury gospodarczej, jeśli te szacunki są ostrożniejsze niż długoterminowa średnia.
- (2) Uwzględniając specyfikę różnych portfeli, należy zobowiązać instytucje do rozpatrywania pogorszenia koniunktury gospodarczej oddzielnie dla każdego rodzaju ekspozycji w rozumieniu art. 142 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.
- (3) Charakter pogorszenia koniunktury gospodarczej dla danego rodzaju ekspozycji należy określić przez odniesienie do zbioru wskaźników gospodarczych, które uznaje się albo za zmienne objaśniające cykle koniunkturalne, albo za wyznaczniki cykli koniunkturalnych, które są charakterystyczne dla tego rodzaju ekspozycji. Zestaw wskaźników gospodarczych powinien obejmować zarówno wskaźniki makroekonomiczne, jak i wskaźniki związane z kredytami. Ma to służyć temu, by ogólnie rzecz ujmując dla porównywalnego rodzaju ekspozycji instytucje stwierdzały takie samo pogorszenie koniunktury gospodarczej.
- (4) Choć poziom wartości LGD i CF osiągniętych w następstwie pogorszenia koniunktury gospodarczej może okazać się znacznie wyższy od długoterminowej średniej, nie należy stawiać znaku równości między warunkami charakterystycznymi dla takiego pogorszenia a warunkami przyjętymi na potrzeby testów warunków skrajnych. Warunki przyjęte na potrzeby testów warunków skrajnych mogą być bardziej skrajne i mogą potencjalnie zakładać realizację bardziej ekstremalnych scenariuszy, które niekoniecznie opierają się na obserwacjach historycznych. Rozporządzenie (UE) nr 575/2013 oraz uzupełniające je akty delegowane adekwatnie regulują przeprowadzanie testów warunków skrajnych w wymaganych przypadkach, natomiast przepisy odnoszące się do własnych oszacowań LGD i CF nie przewidują wymogu przeprowadzania testów warunków skrajnych. Zamiast tego określenia pogorszenia koniunktury gospodarczej na potrzeby własnych oszacowań LGD i CF należy dokonywać w oparciu o historycznie zaobserwowane warunki gospodarcze.

⁽¹⁾ Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 1.

- (5) Skalę pogorszenia koniunktury gospodarczej należy ustalić poprzez odniesienie do najskrajniejszych 12-miesięcznych wartości zaobserwowanych w odpowiednim historycznym przedziale czasowym dla zestawu wskaźników odzwierciedlających charakter pogorszenia koniunktury gospodarczej dla rozpatrywanego rodzaju ekspozycji. Dla każdego wskaźnika gospodarczego w zestawie należy zastosować najskrajniejszą 12-miesięczną wartość, ponieważ wartość ta zapewnia równowagę między stabilnością a zidentyfikowanymi najskrajniejszymi warunkami zaobserwowanymi w odpowiednim przedziale czasowym. Metodę tę wybrano z uwagi na prostotę 12-miesięcznej perspektywy oraz dlatego, że dłuższy średni okres może potencjalnie doprowadzić do ograniczenia wpływu zaobserwowanych niekorzystnych warunków na wskaźniki gospodarcze. Wartości odnoszące się do krótszych okresów, np. kwartalnych, mogłyby podlegać wpływom sezonowym. Z drugiej strony wartości odnoszące się do dłuższych okresów, np. wartości stanowiące średnią z 36 miesięcy, mogą ukryć skrajne warunki.
- (6) Nawet kiedy wskaźniki gospodarcze podawane są co roku, 12-miesięczny okres, którego wskaźniki te dotyczą, niekoniecznie jest taki sam we wszystkich przypadkach. Niektóre wskaźniki odnoszą się do lat kalendarzowych, inne do lat obrachunkowych, inne do lat podatkowych itd. Do celów identyfikowania pogorszenia koniunktury gospodarczej powinna zatem istnieć możliwość – zarówno w przypadku wskaźników gospodarczych podawanych raz do roku, jak i wskaźników podawanych z większą częstotliwością – stosowania 12-miesięcznego okresu bez względu na to, kiedy się on zaczyna w ciągu roku.
- (7) Biorąc pod uwagę, że dany rodzaj ekspozycji może obejmować ekspozycje związane z różnymi rodzajami działalności gospodarczej, sektorami czy obszarami geograficznymi, pogorszenie koniunktury gospodarczej dla danego rodzaju ekspozycji może obejmować jeden lub kilka odrębnych „okresów pogorszenia koniunktury gospodarczej”. Okres pogorszenia koniunktury gospodarczej należy uznać za konkretny okres czasu, w którym odnotowano najskrajniejszą 12-miesięczną wartość istotnego wskaźnika gospodarczego. Jeśli wartości szczytowe lub minimalne odnoszące się do najskrajniejszej 12-miesięcznej wartości zaobserwowanej dla dwóch lub większej liczby wskaźników gospodarczych zostały osiągnięte równocześnie lub w krótkim odstępie czasu, to wskaźniki te należy przypisać temu samemu „okresowi pogorszenia koniunktury gospodarczej”. Dopuszczono, by pogorszenie koniunktury gospodarczej mogło obejmować więcej niż jeden odrębny okres pogorszenia koniunktury, aby zapewnić, by każdy istotny wskaźnik gospodarczy został wzięty pod uwagę przy określaniu nienakładających się na siebie okresów pogorszenia koniunktury gospodarczej, które mają być analizowane w kontekście oszacowania LGD i CF właściwych dla pogorszenia koniunktury gospodarczej.
- (8) Aby uniknąć nadmiernej złożoności, wskazane jest sporządzenie wykazu wskaźników gospodarczych, które należy uwzględnić we wszystkich przypadkach. Biorąc pod uwagę specyfikę poszczególnych portfeli, instytucje powinny jednak również podlegać obowiązkowi uwzględnienia dodatkowych wskaźników gospodarczych będących zmiennymi objaśniającymi cykle koniunkturalne lub wyznacznikami cykli koniunkturalnych, które są charakterystyczne dla danego rodzaju ekspozycji.
- (9) Ze względu na olbrzymią różnorodność geograficzną i sektorową portfeli nie jest wykonalne wskazanie dokładnych źródeł danych, które należy stosować w odniesieniu do każdego z wymienionych wskaźników w każdej jurysdykcji na świecie i w każdym sektorze. Co więcej, na podstawie rozporządzenia (UE) nr 575/2013 instytucje już teraz są zobowiązane do korzystania z wiarygodnych danych i do posiadania solidnych systemów na potrzeby walidacji oszacowań wszystkich parametrów ryzyka. W konsekwencji instytucje będą w każdym razie zobowiązane do wykazania rzetelności i wiarygodności źródeł danych wykorzystywanych przez nie do uzyskania wartości wskaźników. Nie jest zatem konieczne określenie w niniejszym rozporządzeniu konkretnych przepisów dotyczących dokładnych źródeł danych, z których należy korzystać.
- (10) Instytucje powinny korzystać z odpowiednich wiarygodnych źródeł danych, ale nie należy wymagać od nich pozyskiwania danych dotyczących dostępnych wskaźników gospodarczych, jeśli koszty pozyskania tych danych są niewspółmiernie wysokie, uwzględniając rodzaj wskaźnika oraz istotność danego rodzaju ekspozycji w stosunku do innych rodzajów ekspozycji w portfelu.
- (11) W stosownych przypadkach wskaźniki gospodarcze należy uwzględnić w poziomach lub zmianach poziomów, biorąc pod uwagę, w jaki sposób dany wskaźnik gospodarczy jest powszechnie zgłaszany, oraz w jakim zakresie jest on w stanie ujawniać cykliczność.
- (12) Wskaźnik gospodarczy należy włączyć raz do zestawu istotnych wskaźników gospodarczych odpowiednich dla każdej jurysdykcji (lub, w stosownych przypadkach, mniejszego obszaru geograficznego), która ma znaczący udział w danym rodzaju ekspozycji. Ma to zapewnić, by zestaw wskaźników rzetelnie odzwierciedlał geograficzną kombinację ekspozycji w danym rodzaju ekspozycji. Podobna zasada powinna mieć zastosowanie do każdego sektora przemysłowego mającego znaczący udział w danym rodzaju ekspozycji. Tylko wtedy gdy różne jurysdykcje lub różne sektory przemysłowe wykazują silną współzależność w odniesieniu do osiągniętych wartości wskaźników gospodarczych, instytucje powinny mieć możliwość grupowania jurysdykcji lub różnych sektorów w celu identyfikacji pogorszenia koniunktury gospodarczej.
- (13) Należy określić historyczny przedział czasowy, dla którego mają być analizowane wartości danego wskaźnika gospodarczego. Domyślny przedział czasowy dla każdego wskaźnika gospodarczego powinien wynosić 20 lat. Ma to zagwarantować, że historyczny okres obserwacyjny obejmuje co najmniej dwa cykle koniunkturalne. Jeśli jednak w przeciągu tych 20 lat nie zaobserwowano wystarczająco skrajnych wartości, instytucje powinny być zobowiązane

do sięgania po starsze dane historyczne. Wartości należy uznać za „niewystarczająco skrajne”, jeśli zmienność wskaźnika gospodarczego w okresie obserwacji wynoszącym 20 lat nie jest reprezentatywna dla prawdopodobnego zakresu zmienności tego wskaźnika w przyszłości.

- (14) Dla uproszczenia i zapewnienia porównywalności czynników długość okresu pogorszenia koniunktury powinna wynosić co najmniej 12 miesięcy. W celu zapewnienia większej dokładności wyników ten okres czasu należy traktować jako minimum. Instytucje należy zobowiązać do stosowania dłuższego okresu w przypadku, gdy najskrajniejsze wartości wskaźników gospodarczych kojarzone z okresem pogorszenia koniunktury gospodarczej wskazują na dłuższe pogorszenie koniunktury. Bardziej aniżeli strukturalne zmiany w gospodarce mające długoterminowy wpływ na wartości wskaźników gospodarczych długość okresu pogorszenia koniunktury powinna odzwierciedlać niekorzystne uwarunkowania w cyklicznych zachowaniach charakterystycznych dla danego rodzaju ekspozycji.
- (15) Przepisy dotyczące oszacowania LGD i CF określone w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013 nakładają na instytucje wymóg dokumentowania konstrukcji i szczegółów operacyjnych ich systemów ratingowych, w tym struktury ich procesów służących identyfikacji pogorszenia koniunktury gospodarczej, oraz wymóg przechowywania dowodów potwierdzających spełnienie wymogów w zakresie oszacowań określonych w tym rozporządzeniu. Rozporządzenie (UE) nr 575/2013 także nakłada na instytucje obowiązek dokonywania przeglądu oszacowań LGD i CF oraz jakichkolwiek danych wejściowych wymaganych do dokonania tych oszacowań, kiedy pojawią się nowe informacje, a w każdym razie co najmniej raz do roku.
- (16) Przepisy niniejszego rozporządzenia są ze sobą blisko powiązane, gdyż dotyczą charakteru, skali i długości okresu pogorszenia koniunktury gospodarczej oddziałującego na dwa różne parametry ryzyka (przy czym oba są wykorzystywane do celów stosowania metody wewnętrznych ratingów (metoda IRB)), a mianowicie na własne oszacowania LGD i własne oszacowania CF. Aby zapewnić spójność przepisów niezbędnych do identyfikacji pogorszenia koniunktury gospodarczej do celów LGD oraz przepisów niezbędnych do identyfikacji pogorszenia koniunktury gospodarczej do celów CF oraz wejście w życie tych przepisów w tym samym czasie, a także aby zapewnić łatwy dostęp do tych przepisów, pożądane jest włączenie regulacyjnych standardów technicznych wymaganych na podstawie art. 181 ust. 3 oraz regulacyjnych standardów technicznych wymaganych na podstawie art. 182 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 do jednego rozporządzenia.
- (17) Z uwagi na wzajemne zależności z innymi aktami unijnymi mającymi znaczenie dla własnych oszacowań LGD i CF rozpoczęcie stosowania rozporządzenia należy odroczyć do dnia 1 stycznia 2021 r. W szczególności instytucje będą musiały przestrzegać zmienionego progu istotności ustanowionego przez właściwe organy zgodnie z rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2018/171 (²).
- (18) Podstawę niniejszego rozporządzenia stanowi projekt regulacyjnych standardów technicznych przedłożony Komisji przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego.
- (19) Europejski Urząd Nadzoru Bankowego przeprowadził otwarte konsultacje publiczne na temat projektu regulacyjnych standardów technicznych, który stanowi podstawę niniejszego rozporządzenia, dokonał analizy potencjalnych powiązanych z nim kosztów i korzyści zgodnie z art. 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 (³) oraz zwrócił się o opinię do Bankowej Grupy Interesariuszy ustanowionej zgodnie z art. 37 tego rozporządzenia,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Określenie charakteru, skali i długości okresu pogorszenia koniunktury gospodarczej

1. Do celów art. 181 ust. 1 lit b) lub art. 182 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 575/2013 pogorszenie koniunktury gospodarczej określa się oddzielnie dla każdego rodzaju ekspozycji w rozumieniu w art. 142 ust. 1 pkt 2 tego rozporządzenia.

(²) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2018/171 z dnia 19 października 2017 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących wysokości progu istotności przeterminowanego zobowiązania kredytowego (Dz.U. L 32 z 6.2.2018, s. 1).

(³) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylecia decyzji Komisji 2009/78/WE (Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 12).

2. Do identyfikacji pogorszenia koniunktury gospodarczej stosuje się następujące zasady określania charakteru, skali i długości:

- a) charakter pogorszenia koniunktury gospodarczej określa zestaw wskaźników gospodarczych zaklasyfikowanych jako istotne dla ekspozycji w ramach danego rodzaju ekspozycji, zgodnie z przepisami określonymi w art. 2 („zestaw istotnych wskaźników”);
- b) co do skali, na pogorszenie koniunktury gospodarczej wskazuje najbardziej skrajna wartość w okresie 12 miesięcy („najsłabsza 12-miesięczna wartość”), którą zaobserwowano dla każdego wskaźnika gospodarczego w ramach danego zestawu istotnych wskaźników, w historycznym przedziale czasowym wyznaczonym dla tego wskaźnika gospodarczego zgodnie z art. 3 („mający zastosowanie przedział czasowy”);
- c) pogorszenie koniunktury gospodarczej składa się z jednego lub kilku odrębnych okresów pogorszenia koniunktury gospodarczej obejmujących wartości szczytowe i minimalne związane z najsłabszymi 12-miesięcznymi wartościami wskaźników gospodarczych z zestawu istotnych wskaźników, przy czym długość każdego takiego okresu jest określona zgodnie z art. 4 („długość okresu pogorszenia koniunktury”).

3. Do celów ust. 2 lit. b) 12-miesięczny okres, do którego odnoszą się wartości wskaźnika gospodarczego, może zacząć się w dowolnym momencie w mającym zastosowanie przedziale czasowym.

4. Do celów ust. 2 lit. c):

- a) okres pogorszenia koniunktury gospodarczej oznacza okres, w którym wskaźnik gospodarczy osiąga najsłabszą 12-miesięczną wartość;
- b) jeżeli w przypadku różnych, silnie skorelowanych wskaźników gospodarczych wartości szczytowe lub minimalne odnoszące się do najsłabszych 12-miesięcznych wartości osiągnęte są jednocześnie lub w krótkim odstępie czasu, okresy pogorszenia koniunktury gospodarczej, w których wskaźniki te osiągnęły najsłabszą 12-miesięczną wartość, traktuje się jako jeden okres pogorszenia koniunktury gospodarczej obejmujący najsłabsze 12-miesięczne wartości dla wszystkich tych wskaźników.

Artykuł 2

Zestaw istotnych wskaźników

1. Następujące wskaźniki ekonomiczne klasyfikuje się jako istotne dla ekspozycji w ramach danego rodzaju ekspozycji:

- a) dla wszystkich rodzajów ekspozycji:
 - (i) produkt krajowy brutto (PKB);
 - (ii) stopa bezrobocia;
 - (iii) zewnętrznie opracowywane zagregowane współczynniki niewykonania zobowiązania, jeżeli są dostępne;
 - (iv) zewnętrznie opracowywane zagregowane straty kredytowe, jeżeli są dostępne;
- b) oprócz wskaźników gospodarczych wymienionych w lit. a):
 - (i) dla ekspozycji wobec przedsiębiorstw lub ekspozycji detalicznych wobec małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP): indeksy sektorowe lub branżowe;
 - (ii) dla ekspozycji dotyczących nieruchomości mieszkalnych wobec przedsiębiorstw lub wobec dłużników detalicznych: ceny nieruchomości mieszkalnych lub indeksy cen nieruchomości mieszkalnych;
 - (iii) dla ekspozycji dotyczących nieruchomości komercyjnych wobec przedsiębiorstw lub wobec dłużników detalicznych będących MŚP: ceny nieruchomości komercyjnych lub indeksy cen nieruchomości komercyjnych oraz ceny wynajmu nieruchomości komercyjnych lub indeksy cen wynajmu nieruchomości komercyjnych;
 - (iv) dla ekspozycji detalicznych niewchodzących w zakres ppkt (i), (ii) lub (iii): zadłużenie gospodarstw domowych i dochód do dyspozycji, w każdym przypadku o ile dostępne;
 - (v) dla ekspozycji związanych z kredytowaniem specjalistycznym:
 - w odniesieniu do nieruchomości: ceny nieruchomości lub indeksy cen nieruchomości, ceny wynajmu nieruchomości lub indeksy cen wynajmu nieruchomości, stosownie do przypadku, dla nieruchomości mieszkalnych, komercyjnych i przemysłowych,
 - w odniesieniu do finansowania projektów: ceny dostarczanych produktów bazowych,

- w odniesieniu do finansowania obiektów: indeksy dla danego rodzaju lub danych rodzajów zabezpieczenia,
 - w odniesieniu do finansowania towarów: ceny lub indeksy cen dla danego rodzaju towaru;
- (vi) dla ekspozycji wobec instytucji: finansowe indeksy kredytowe;
- c) oprócz wskaźników gospodarczych wymienionych w lit. a) i b) wszelkie inne wskaźniki gospodarcze będące zmiennymi objaśniającymi cykle koniunkturalne lub wyznacznikami cykli koniunkturalnych, które są charakterystyczne dla ekspozycji w ramach rozważanego rodzaju ekspozycji.
2. Wskaźniki gospodarcze określone dla ekspozycji w ramach danego rodzaju ekspozycji zgodnie z ust. 1 odzwierciedlają rozkład geograficzny oraz, w stosownych przypadkach, rozkład sektorowy ekspozycji w ramach tego rodzaju ekspozycji.

W tym celu wskaźnik gospodarczy uwzględnia się w zestawie istotnych wskaźników w następujący sposób:

- a) raz dla każdej jurysdykcji lub, w stosownych przypadkach, raz dla każdego obszaru geograficznego w danej jurysdykcji o znaczącym udziale w danym rodzaju ekspozycji; oraz
- b) w stosownych przypadkach raz dla każdego sektora o znaczącym udziale w danym rodzaju ekspozycji;

Jeżeli jednak wskaźniki gospodarcze, które należy uwzględnić zgodnie z akapitem drugim, wykazują silną współzależność w różnych jurysdykcjach lub, w stosownych przypadkach, na różnych obszarach geograficznych w obrębie danej jurysdykcji, lub, w stosownych przypadkach, w różnych sektorach, to można wówczas zamiast tego wybrać wspólny wskaźnik gospodarczy, aby łącznie odzwierciedlić te jurysdykcje, obszary geograficzne lub sektory.

Artykuł 3

Ustalenie mającego zastosowanie przedziału czasowego

Do celów art. 1 ust. 2 lit. b) historycznym przedziałem czasowym mającym zastosowanie do wskaźnika gospodarczego jest okres 20 lat kończący się w chwili, w której instytucja stwierdzi pogorszenie koniunktury gospodarczej zgodnie z niniejszym rozporządzeniem. Jeżeli jednak zmienność wskaźnika gospodarczego w okresie 20 lat nie jest reprezentatywna dla prawdopodobnego zakresu zmienności tego wskaźnika w przyszłości, historyczny przedział czasowy mający zastosowanie do tego wskaźnika musi być odpowiednio dłuższy, aby zapewnić wartości reprezentatywne dla tego prawdopodobnego zakresu zmienności.

Artykuł 4

Długość okresu pogorszenia koniunktury gospodarczej

Do celów art. 1 ust. 2 lit. c) długość okresu pogorszenia koniunktury gospodarczej wyznacza się w następujący sposób:

- a) w przypadku wchodzącym w zakres art. 1 ust. 4 lit. b) za pojedynczy okres pogorszenia koniunktury gospodarczej uważa się taki okres, który jest wystarczająco długi, aby objąć wszystkie wartości szczytowe i minimalne odnoszące się do najskrajniejszych 12-miesięcznych wartości zaobserwowanych dla różnych wskaźników gospodarczych związanych z tym pojedynczym okresem pogorszenia koniunktury gospodarczej;
- b) we wszystkich przypadkach, czy to wchodzących w zakres art. 1 ust. 4 lit. b) czy nie, jeżeli różne wartości 12-miesięczne zaobserwowane dla danego wskaźnika gospodarczego lub danych wskaźników gospodarczych w mającym zastosowanie przedziale czasowym nie odbiegają znacząco od ich najskrajniejszych 12-miesięcznych wartości zaobserwowanych w konkretnym, nieprzerwanym okresie w ramach mającego zastosowanie przedziału czasowego, okres pogorszenia koniunktury gospodarczej musi być wystarczająco długi, aby odzwierciedlać przedłużającą się dotkliwość zaobserwowaną dla danego wskaźnika gospodarczego lub danych wskaźników gospodarczych;
- c) we wszystkich przypadkach, czy to wchodzących w zakres art. 1 ust. 4 lit. b) czy nie, gdy wskaźnik gospodarczy lub wskaźniki gospodarcze osiągają wartości szczytowe lub minimalne przyległe do wartości szczytowych lub minimalnych związanych z najskrajniejszymi 12-miesięcznymi wartościami zaobserwowanymi dla danego wskaźnika gospodarczego lub danych wskaźników gospodarczych w mającym zastosowanie przedziale czasowym, a te przyległe wartości szczytowe i minimalne nie odbiegają znacząco od najskrajniejszej 12-miesięcznej wartości zaobserwowanej dla tego wskaźnika lub tych wskaźników w danym przedziale czasowym, natomiast te przyległe wartości szczytowe i minimalne są związane z tymi samymi ogólnymi uwarunkowaniami ekonomicznymi, okres pogorszenia koniunktury musi być wystarczająco długi, aby odzwierciedlać cały wydłużony okres, w którym zaobserwowano te przyległe wartości szczytowe lub minimalne;
- d) w przypadku wchodzącym w zakres art. 1 ust. 4 lit. a), jeżeli nie ma zastosowania ani lit. b), ani lit. c) niniejszego artykułu, okresem pogorszenia koniunktury jest 12-miesięczny okres, do którego odnoszą się najskrajniejsze 12-miesięczne wartości.

*Artykuł 5***Wejście w życie i rozpoczęcie stosowania**

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2021 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 1 marca 2021 r.

W imieniu Komisji
Ursula VON DER LEYEN
Przewodnicząca
